

De natuur bepaalt zelf wel wat natuur is

In tegenstelling tot dichter Bloem, die in zijn Dapperstraattoem de Nederlandse natuur naar de prullenmand verwijst, geeft bioloog/botanicus Rolf Roos haar graag de ruimte. Ondanks, of misschien wel dankzij de vraag waarop hij het antwoord ook niet precies zegt te weten: wat is natuur?

In *Erf* beschrijft hij hoe hij en zijn vrouw in 2018 een huis-met-landje kochten en omtoverden tot een klein Arcadië: een utopisch land vol bloemen, fruit en bossen, helder water, vogelzang en eeuwige zomer. Afgezien van utopie en eeuwige zomer komt Roos' erf in 2025 aardig in de buurt. Het was bij aankoop een oud huis met een verwilderde tuin op 4500 vierkante meter zandig-kleiige grond, vlak onder natuurgebied De Kwade Hoek op Goeree. Omgeven door strakke akkers, vijftig tinten groen tussen polder en duin. Er werd gemaaid, gerooid, gesnoeid, gezaagd, gewied, gegraven, geplant, geoogst. De natuur die er was, werd nog veel meer natuur.

Officieel natuurbeleid, stelt Roos, moet keuzes maken en rastert daartoe natuur af volgens keurig aangeharkte 'habitattypen'. Maar sporen die met de natuur zelf? Op zijn luisterrijke grondje in elk geval niet. Zo versmaadt de inheemse bladsnijderbij er alle inheemse planten; hij hapt zijn stukjes groen liever uit de mediterrane judasboom. Biologie is een heerlijke wetenschap, schrijft

Dode pruim uit *Erf*.

Roos. Ze laat ruimte voor afwijking, voor twijfel, zijpaadjes en variaties.

Het landje voldoet ook niet aan het criterium 'onaangetast'. Er is al lang niet meer gemest of gespoten, maar PFAS is niet gemeten. En wat waait er over uit naburige akkers? Roos besluit 'zijn' natuur te meten

aan soortenrijkdom, de levende have. Dat levert een imposante lijst op, met onder andere 280 soorten wilde planten.

Erf is een ongewoon boek. Geen 'Ik vertrek' of innerlijke zoektocht, geen tuinboek of botanisch rapport. Het is een amalgaam van cultuurhistorie, ecologie, menselijk ingrijpen en onweerstaanbare optredens van planten en dieren. Wat te denken van 'makkelijke madeliefjes', een vlinder 'met de looks van een vogelpoepje', 'goudhaver, de wiewelaar onder de grassen',

stijve zegge als 'botanisch vuurwerk zonder kruitdamp'.

Het grootste deel van *Erf* bestaat uit een rondleiding over het landje, in twaalf etappes. Zo slenteren we langs het Hofje (de moestuin, met wilde postelein), de Boomgaard (met pioenrozen), de Hooiweide en de Hofvijver. Over-

peinzingen over de natuur blijven opduiken: 'De natuur bepaalt zelf wel wat natuur is.' 'Natuur als romantisch universum waar de dingen goed zijn, natuur zonder de mens, we mogen natuurlijk alles denken, maar hout snijdt het niet.' 'In stilte gaat het razend hard met dat klimaat. De natuur ontkent niets, ze voegt zich. Ze verovert. Of legt het loodje.' 'Landbouw is grenzen stellen en het seizoen volgen. Natuurbeheer wellicht zoiets als weloverwogen ruimte laten.'

Ondertussen bewonderen we bijen- en wespenorchis, een witte kwikstaart op insectenjacht, de feestelijke aanblik van slingerende graspaadjes langs knolsteenbreek en sleutelbloem.

Erf is rijk geïllustreerd met foto's, oude landkaarten en originele houtskooltekeningen. Het telt maar honderd bladzijden, maar op de laatste aanbeland heb je het gevoel dat je niet 4500 vierkante meter, maar een groots landgoed hebt bezocht.

LIESBETH SLUITER

Rolf Roos:
Erf
Natuur-media,
€ 24,50